

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. VII. Tobias ad divinam voluntatem formatissimus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

conspetu suo, ut illud peccatori affidue hæreat: Deus videt, Deus audit. Ubi autem tam inverecundi gestus, tam propudiosa volant verba, id certe in conspectu Dei non fit. Hæc turpitudine, si posset, Dei oculos velaret, aures obturaret. Impia sunt, & neutiquam Christiana, hæc conviviorum actiomata.

§. III.

Abusus quintus, *Exemplum pravum.* Nusquam pæne magis stricta fervet imitatio, quam cum luxus & pompa Archetypon videmus. Ita enim bellè ratiocinamur: Iste me ferculis tricenis, ille quinquagenis, hic centenis etiam exceperit: num ego me vinci pariar, & apponam pauciora? decorum graviter violarem. Ergo ego idem, quod ille, faciam; totidem missus, quot ille, apponam, imò hoc potius agam, ut illum vincam, neque enim illi opibus aut dignitate cedo; tot ego aro jugera, quot ille & plura; tot ego pascos servos, quot ille & plures, dives agris, dives positus in fenore numis. Mea igitur culina tot dapes in mensam potest mittere, quot illius, & hujus, & istius. Ut cedam, ut illo sim inferior, nemo mihi persuaserit. Hæc nostra sunt epichere mata, hic Logicus noster Sorites; alter alterum trahit in exemplum, & prototypum quod imitetur, & superet imitando: quemadmodum in edificiis nonnunquam altè alterius luminibus obstruit, ita alter alterius pompam & luxum solerti studio excedit. O Christiani! amore Christi emulamini charismata meliora.

Abusus sextus, *Pauperes à convivio penitus excluduntur.* Rem magnam præstamus, si pauperibus demus conviviorum rejectanea, quæ lautiores culinæ solent canibus objicere. Longè aliud lex præca docet. Esdras sacerdos epulare aliquam lautitiam non prohibens: *Ite, inquit, comedite pinguis, & bibite mulsum, & mirtite partes his, qui non præparaverunt sibi.* Fruantur suis prandiis opulenti, sed partes mittant egenis. Judæis ab Amari cruento edicto liberatis, in gratiarum actionem constituta sunt solennes feræ, ut essent dies isti epularum & lætitiæ, & mitterent sibi invicem partes, & pauperibus munuscula largirentur. Exportectam pauperum memoriam nusquam desesse vult Deus. Hebræus vates Amos pauperum obligationem exprobrans: *Qui comeditis, inquit, agnum de grege, & vitulos de medio armenti, bibentes vinum in phialis, & nihil patiebantur super contritione Ioseph.* Extremam aliorum paupertatem hi tales non miserantur, neque verò curant quid inopes lambant, vel rodant. Corinthios ditiores objurgans Paulus: *Hoc non est, inquit, dominicam cenam manducare. Vnusquisque enim suam cenam præsumit ad manducandum. Et alius quidem esurit, alius quidem ebrius est. Nam illi ita cenabant, ut pauperes non invitarent, sed excluderent, vel certe non exspectarent. Et quis hodieque audit Christum præcipientem: Cum facis prandium, aut cenam, noli vocare amicos tuos, neque fratres tuos, neque cognatos, neque vicinos divites; ne forte te & ipsi retribuant, & fiat tibi retributio. Sed cum facis convivium, voca pauperes, debiles, claudos, & cæcos. Et beatus eris, quia non habent retribuere tibi; retribuetur enim tibi in resurrectione justorum.* Quis ista Domini præcepta curat, quis obtemperat? Præca sunt ista, inquirunt, & pridem desita. Hoc est, quod querimus, nec Petrum, nec Paulum, nec ipsum Christum audiri præcipientem, leges divinas, velut voces desitas conremni.

Abusus septimus, *Conviviorum luxum pauperes & domestici luunt.* Non tantum non fruuntur epularum apparatu, sed ob hunc ipsum parcius pascuntur. Res nota in convivio peracto has plerunque iniri rationes: Magnos sumptus fecimus, ergo jam mansupium contrahamus, mensam, famulorum præsertim & ancillarum tenuius instruamus, attentiore parsimonia stipem demus, ut ita paullatim redeant expensæ. Ita de victu quotidiano semper aliquid abraditur, & perparcè vi-

Atitatur. Cum adsunt creditores, laniones, pistores, cupidinarii, factores, negatur id esse tempus exigendi, commodiore redeant: undique desunt nummi, nisi cum litandum est luxui. Ah, unus quidem esurit, alius autem ebrius est. Convivis cibus & potus abundans pæne pistillo ingeritur, ut pæne crepent saturitate; domesticis vix solantur famem. Pessima hæc divisio est, quæ non raro è conviviorum luxu nascitur.

Deinde quàm hæc tempora, hi nostrates anni acriter reclamant omni luxu? Fames, bellum, pestis sæviunt, annonæ magna charitas est. Nos interim hæc obstacula non curamus. Quod profus est irridere Deum, perinde si dicamus: Etiam duplo, aut triplo arctior sit annona, hunc nihilominus conviviorum splendorem nemo nobis prohibuerit. Non decrunt nobis nummi, si honoris & exultationis negotium agatur; si moneta præfens deficiat, syngraphas implebimus, nomina faciemus, expectare poterunt lucri aucupes. Dominus, tu quidem nobis accidisti alas, nihilominus vel invito te volabimus. Hoc profus est irridere Deum. *Nolite errare, Deus non irridetur.*

BAnte annos quinquaginta dabant adolescentes patrifamilias convictus pretium viginti quatuor florenos annuos, honestâ & liberali mensâ habiti. Erat enim vilitas ubertatque rerum venalium, annona laxa, & tamen luxus nondum eò fuit ausus progredi; nunc anni sunt in summâ caritate, & supra modum ingravescit annona, nihilominus populator opum, dissuasor honesti luxus maximis incrementis proficit, & augetur. Quousque tandem? Ad perniciem & interitum. Sunt quidem sumptuarie convivalis tabulæ ac leges, quis illas servat? M. Antonius olim & Lucius Flaccus Censorum Romæ, Valerio teste, Duronium senatu moverunt, quod tribunus plebis legem de coercendis conviviorum sumptibus abrogasset. O quàm hoc ævum censoribus egeret, qui conviviorum immoderationem & intemperantissimas perpotationes severissimis legibus coercerent. Perit Respublica, si crescere non desinat tam nociva intemperantia.

CSed dicas: Res satis liquet; quis autem primus erit, qui luxum minuat, & sumptus revocet ad moderationem præcam? Hoc opus, hic labor. Vir prudens & modestus non recusat esse primus, cum certamen indicitur virtutis. Suam quisque crumenam & culinam coëreecat, ne sumptu extra modum prodeat. Frugalitas & moderatio non valerudini solum servanda, sed opibus etiam parandis plurimum facit.

CAPUT VII.

Tobias ad divinam voluntatem formatissimus.

Tobias tam cæcitate, quàm paupertate alii que incommodis ærumnosus, à cognatis irrisus, ingemuit, & cepit orare cum lacrymis. Ardebant preces Tobiae suspiriis, gemitibus, oculorum rivulis distinctæ. In his justitiam & misericordiam Dei extollens: *Iustus es Domine, inquit, & omnia judicia tua justa sunt, & omnes viae tuae misericordia, & veritas, & iudicium.* In istis precibus tam se, quàm tribules suos criminari obnoxios fateatur, & deprecatur noxas: *Domine, memor esto mei, & ne vindictam sumas, neque remiscaris delicta mea, vel parentum meorum, quoniam non obediimus præceptis tuis, ideo traditi sumus in direptionem & captivitatem, & mortem, & in sabulam & in improperium omnibus nationibus, in quibus dispersisti nos. Et nunc Domine magna judicia tua, quia non egimus secundum præcepta tua, & non ambulavimus sinceriter coram te. Demuni ad divinam voluntatem conformatissimus: Et nunc Domine secundum voluntatem tuam fac mecum. In tuâ manu sum, ut pillâ me utere, & projice quod volucis.*

In splendore conviviorum irridetur Deus.

Galat. c. 6. vers. 7.

Valer. lib. 2. cap. 9. Duronius senatu movetur, quia legem de coercendis conviviorum sumptibus abrogasset.

Tob. 3. v. 17.

Ibid. v. 2.

Ibid. v. 3. 4.

Tobias ad divinam voluntatem conformatissimus.

Pfal. vii.

Abusus, exemplum pravum.

Abusus, de hunc & viciis, ad pæne, ad p. 1. form. p. 2. m. 10.

Abusus, Accusatio.

Abusus, Pauperes à convivio penitus excluduntur.

Abusus, Exportectam pauperum memoriam nusquam desesse vult Deus.

Abusus, Extremam aliorum paupertatem hi tales non miserantur, neque verò curant quid inopes lambant, vel rodant.

Abusus, Extremam aliorum paupertatem hi tales non miserantur, neque verò curant quid inopes lambant, vel rodant.

Abusus, Extremam aliorum paupertatem hi tales non miserantur, neque verò curant quid inopes lambant, vel rodant.

Abusus, Extremam aliorum paupertatem hi tales non miserantur, neque verò curant quid inopes lambant, vel rodant.

Abusus, Extremam aliorum paupertatem hi tales non miserantur, neque verò curant quid inopes lambant, vel rodant.

Abusus, Extremam aliorum paupertatem hi tales non miserantur, neque verò curant quid inopes lambant, vel rodant.

lueris. Tobias ad arbitrium & nutus divinos se fingens totum, praesto est. Quod hoc capite erit exequendum. In quo mihi inasimè sequendam duxi praceptionem Seneca, qui sapienter *Plus prodest, inquit, si pauca praepia teneas, sed illa in promptu & in usu tibi sint, quam si multa quidem didiceris, sed illa non habeas ad manum.* Consilium saluberrimum. Eam ob rem hoc capite, praceptionem hanc unicam ingeremus. Conformitatem humanae voluntatis cum divina, fundamentum esse omnis sanctimoniae solidissimum, optimum; nec esse, quod Deo magis placeat, quam iste voluntatum consensus & conspiratio: de qua ordine, sed brevi, septem monita trademus.

Seneca. lib. 7. de Benef. c. 1. initio.

Septem monita:

S. I.

1. Conformatio divinae voluntatis ad divinam est apex & perfectio omnium doctrinarum.

I. **M**onitum. Hae doctrinae de Conformatione humanae voluntatis ad divinam non solum praceptiones & doctrinas Christianorum omnes complectitur, sed omnium est apex & perfectio. Si mihi centum annis ad Christianam plebem e cathedra dicendum, hanc ego praceptionem semper unice instillarem: *In omnibus velis, quod vult Deus.* Leonardus Lauredanus Venerus, vis oppido doctus memorat beatam Catharinam Genueensem ita calidè edoctam, ut ex oratione dominicà unum illud fumeret: *Fiat voluntas tua.* E Salutatione Angeli hanc unam sibi vocem exceperet: *Jesus.* E bibliis totis unicum illud verbulum retineret; *Amo.* Sanctioris vitae solidius fundamentum non habemus, quam istud unicum: *Fiat voluntas tua, sicut in caelo, & in terra.* Nil explicatur, nil & factu melius, nil Deo gratius, quam velle hominem, quod vult Deus.

2. Voluntas Dei est duplex, prima Beneplaciti.

II. Voluntas Dei duplex est Theologis, prima *Signi*, altera *Beneplaciti*. Illa *Signi* est, quae Deus significat, jubet, praecipit, quid à nobis fieri velit. Ista *Beneplaciti* est, quae Deus creat, disponit, renovat, agit, quod vult: haec Dei voluntas ab omnibus retro saeculis, ab omni aeternitate gubernat, regitque omnia. Haec Dei voluntas nunquam non perficitur, haec semper consummatur, quicquid mortales hic infra turbent, aut exerrent. Nos, non tantum voluntati, quae signi est, quaeque leges & praepia continet, sed ei etiam, quae Beneplaciti est, nostram voluntatem omnem attemperemus. In iis maxime, quae nobis mira, insolita, & paene absurda videntur, dicamus paratissimè: *Fiat, Domine, voluntas tua.* Contingit saepenumero, ut viri animosi, prudentes, eruditi, bellicosi, sancti & integerrimi rem omni curâ, ingenti studio, summâ solertia tractent, rei tamen exitus infelix, malus, calamitosus sit. Hic, obsecro, rectissimâ viâ curramus ad divinam voluntatem Beneplaciti: ad Providentiam Dei; dicamus cum Ecclesiaste: *Vidimus sub sole nec velocius esse cursum, nec fortius bellum, nec sapientium panem, nec doctorem divitias, nec artificum gratiam.* Summa Dei providentia in his omnibus aurigatur. Atque hinc quandoque prioribus contraria videmus. Nonnunquam homines inerti, imprudentes, timidi, scelerati, citanter quippiam, indoctè, imprudenter, legniter, aggrediuntur, & ad felicem exitum adducunt, quod male moluntur perficiunt, summa votorum impetrant. Hinc subinde provincia tota, totumve regnum turbatur & labat. Non ignota cano. Hic iterum ad Dei voluntatem ac providentiam currendum, quae haec omnia destinatissimis consiliis, permissionibus ordinatissimis disponit. Huc respiciens sapienter dixit Seneca. *In vadit temperatissimos moribus, validissimos phisicis, innocentissimos pena, secretissimos tumultibus.* Hic in solâ Dei voluntate acquiescendum. In aliis liceat subinde dicere: *Plus ultra.* Hic religiosissimè servandum illud: *Non ultra.*

Eccles. c. 9. vers. 11.

Seneca. ep. 97.

3. Dei voluntas rerum omnium est moderatrix.

III. Dei voluntas rerum omnium moderatrix est, omnia ad perpendicularum facit, omnia vel minima quaeque in parato, in expedito habet. Discere, depauperari, bellè valere, morbis corripiri, Vincere, vinci ab hac est. Abraham contra Babyloniis

A victoriâ potius potuisset sibi videri magnus. At verò rex Salem Melchisedech: *Benedictus Deus excelsus, inquit, quo protegente hostes in manibus tuis sunt.* Sennacheribus Atlyriorum tyrannus circumquaque urbes & propugnacula multâ vi cepit, inde suam potentiam grandi supercilio circumspexit. Huic Deus per Isaiam dicit: *Habitationem tuam & egressum tuum, & introitum tuum cognovi, & insantiam tuam contra me. Cum fures adversum me, superbia tua ascendit in aures meas: ponam ego circumluculum in naribus tuis, & frenum in labiis tuis, & reducam te in viam, per quam venisti.* Mi rex Sennacherib à me haec habes omnia; ego tibi pandebam portas ad arces & civitates capiendas; absque me nulla fuissent vires tuae; me disponente ac permitteente innumeros pauperum afflixisti, plurimos divitum depauperasti, sed nec tu manus meas evades, praemium te dignum recipies. In templo tuo à Deo voluntas omnium moderatrix.

S. II.

IV. **S**acrificium sanctorum, Deoque gratissimum, propriae voluntatis oblatio. Sanctissimos quoque viros praecae legis considerate; Noëum, Abrahamum, Josephum, Davidem, Tobiam; cur eos Deus totarum calamitatibus exercuit, quid ab eis extorque voluit? Hanc unicam audire cupit cantuculam: *Domine, secundum voluntatem tuam fac mecum.* Abrahamus & David de consequendo primo praemio certarunt, & nescio an non uterque primus fuerit in hac suae voluntatis conformatione ad divinam. Abrahamus suum ipse sanguinem, suum filium obsequentissimè in victimam daturus, jam gladium vibrabat in jugulum, prius tamen suam jugulaverat Deo voluntatem. David autem id testimonium tulit è caelo: *Inveni David, filium Jesse, virum secundum cor meum, qui faciet omnes voluntates meas.* An non uterque dignus primo praemio? Narrat celum eneasistates, Surlus rem memoratu dignam in rebus gestis Eugenii Carthaginiensis Pontificis, qui ævo vixit, quo Hunnericus Arrianorum rex impius Catholicorum caeteris inmaniter afflixit. Ex eo numero mater Catholici nominis, pia femina & herois, parvulum manu trahens: *Curte, ajebat, curte, curte, mi fili, ut assequamur caeteros matres.* Alii è spectatoribus parvulum miserari. *Quid filiolus, inquit, ultra vires frigas? His adeo generose ac pie respondit mater, ut illi lacrymis opleri, hoc unum haberent dicere: Fiat voluntas Dei.* Itud in rebus omnibus, adversis maxime, dicendum. Non est sanctius Deoque gratius sacrificium ab homine, quam propriae voluntatis oblatio, seu vera cum divinâ voluntate Conformitas.

V. Hae ipsa cum divinâ voluntate Conformitas, nihil agendum, aut patiendum excipit. Noëmi, anus Hebraea; Rutha socrus decennio laborabat, ut Rutham nunturum suam ad Dei cultum, veramque religionem pertraheret, sed nullo suadessu, frustra fuerunt dicta. Deo enim vale ultimum dictura: *Nunc enim verò, inquit, abiit mea filia cum cognatâ tuâ Orphâ. Cui Rutha ingenuè: Ne adversaria mihi, ait, ut relinquam te & abeam. Quocumque perrexeris, pergam, & ubi morata fueris, ego pariter morabor. Populus tuus, populus meus, & Deus tuus, Deus meus: quae & postea terra morientem susceperit, in eâ moriar, ibiq; locum accipiam sepulturae. Hae mihi faciat Deus, & haec addat, si non sola mors me & te separaverit.* Paraphrastes è Complutensi bibliotheca ita loquendum sinit Noëmi: *Præceptum nobis est filia, ut iter sabbathi non ultra dimidium milliare instituat: Cui Rutha: Ibo, quò ieris. Sed iterum Noëmi: Nos, inquit, sexcentas tredecim habemus leges servandas: Ad quæ Rutha: Quidquid tuus servavit populus, & ego servabo. Noëmi denuo: Imperatum nobis est à Deo, ne ritus & caeremonias exterorum nostris miscamus sacris. Cui Rutha: Deus tuus, Deus meus est: quid*

quid vis amplius? sed lex nostra rigida est, inquit Noëmi, maleficos & reos gladio, lapidibus, rogo, cruce puniunt, adulteri, blasphemi, fontes alii comburantur, lapidantur, crucifiguntur, gladio feruntur. Neque sic territa Ruth: Ubi tu, inquit, morieris, moriar & ego. Sed nos, ait Noëmi, sepeliendi ritu, locoque multum à gentibus distinguimur. Cui Rutha: Quæ se sepultura texerit, eadem & me teget. Si hominis cum homine tam indissolubilis consensio, tanta esse potest animorum conjunctione, quantum magis hominis cum Deo? Hæc autem geminæ voluntatis concordia nihil excipit, quod aut pati recuset, aut facere.

VI. Conformitas humanæ voluntatis cum divinâ prima est & summa obligatio nostra. Utique plus obligati sumus Deo, quam fuerint olim gladiatores suo domino, cui se auctorarant. Gladiatores præci seipso quasi vendebant, aut obramento horribili, his conceptissimis verbis: *Sacramentum juro, uti, vinciri, verberari, ferroque necari.* In has tam cruentas leges ob exiguum pecuniolam animosè jurabant. Et nos ob honorem Dei & amorem, ob immortale regnum, non vendamus nos ipsos Deo? Non sacramentum facimus istud? Domine secundum voluntatem tuam fac mecum: Liga, ure, seca, verbera, jugula: Tibi me vendo, tuus sum, jure omni obligatissimus, & facere & pati fortia tui causâ paratissimus. Fac mecum Domine secundum voluntatem tuam.

§. III.

VII. Conformitas humanæ voluntatis cum divinâ est permutatio cordium optima. O beatus Iôter beatus I qui cor humanum fordibus & nævis plenissimum permutare potest cum divino, omnis sanctimonie fonte purissimo. Canticula est omnium, qui Jesum diligunt: hanc ego hinc voce prætoro, ita cantandum: Domine Jesu, meum à me cor tolle, tuum mihi redde, utrumque cor unius voluntatis effice. Non fiteo hic quod mihi amicorum optimus, vir doctissimus de hac suavissimâ cordium commutatione, de amantissimo divinæ voluntatis complexu sæpius scripsit. In specimen sint hæc pauca, quæ subjungo, & verbum è verbo fideliter exprimo. Injuncta igitur pestiferæ luis mentione: Nemo, inquit, nunc lætus vivit, qui vitam divinæ voluntati anteposit, qui in flagella non est paratus; solus tranquillitatem habet inestimabilem, qui magno animi robore, & internis oculis voluntatem Dei semper intuetur, divinam providentiam veneratur & se divinæ voluntati penitus conformare studet, in hoc solo studio proficit Christianus, hoc studium laborat constare & patientiâ; hoc hominem, quod minus peccet conservat, ubi fortè peccavit, ad meliorem vitam revocat, & ad dignos fructus penitentiae perpetuo invitat, & incitat. Quid multis? hoc studium & assidua divinæ voluntatis meditatio, atque exercitium hominem facit Deum, & omnes humanas actiones efficit divinas, ut in extremis calamitatibus gaudere possit homo, & ridere inter lacrymas. Jam nunc mors omnibus prætoribus est satis vicina: si me contingat mori, volens moriar, & in æternum velle non cessabo, quod vult Deus.

Voces me hercle viro erudito dignissimæ. Sed idem in aliis ad me datis literis de verbo ad verbum hæc præscribit: Funebrem do historiam, quam & lugubrem dicerem, si in sanctissimâ Dei voluntate lætus aliquid esset reperire. Dum nutant humeri miserarum ponderis, enonus Dei leve est, en jugum Domini suave, dum amatorum medicamentorum poculis medicatur anima. Sed quis assequitur hæc talia? Ille certè, qui divina mysteria non sensibus, sed fide percipienda existimat. Divinæ providentiæ veneratio summum vitæ præsidium est. Quis intelligit in hac rerum omnium extremâ perturbatione, occultam Dei gubernationem esse re-

A. ctissimam & ordinatissimam? quis in gravissimorum scelerum frequentia sanctissimam Dei voluntatem veneratur & suspicit, nisi qui jam pridem divinæ se consecravit voluntati, quam vitæ suæ unicam & regulam habet, & metam. Abstulit mihi bonus Deus charissimâ tria pignora, sed quæ prius dederat, abstulit volens & volenti. Imò non abstulit, sed repetit, & etipuit ex miseris æternum servanda.

Hæc profectò stylum Christianum sapiunt, hæc virum, hæc Jobi asinem monstrant; ita cor humanum permutatur divino.

Elisabetha Pannoniæ regis filia, illa pauperum mater laudatissima, Hassiæ princeps, cum ei Ludovicum conjugem mors abstulisset, illa in gemitus & lacrymas soluta: Deus, inquit, cordium scrutator novit, quantum inter nos, quamque sincerus fuerit conjugalis amor. Meus pro me conjux, ego pro meo conjuge mori paratissima fui, & hoc inter beneficium numerassem: Sed aliud Deo visum. Quod si nunc maritum meum vel unico crine capitis mei è sepulchro vivum possem extrahere, id autem Deo non valde placiturum scirem, id reverà non facerem. Major mihi in divinam voluntatem reverentia est, quam ut tale quid audeam.

Deus, quam generosus ac virilis animus in feminâ! Hæc illa est cordium commutatio felicissima, omnem voluntatem suam ita transfundere in divinam, ut vel in maximis ærumnis ingenue profiteri audeat: Domine, si ego meas ærumnas omnes à me amoverè, & excutere possem, id tamen divinæ voluntati tuæ non optime placiturum nossem, id profectò non facerem. Domine, fac mecum secundum voluntatem tuam. Hæc Tobia præcatio, hoc unicum illius votum, hæc vera est nostræ voluntatis ad divinam Conformatio. Hæc virtutum summa est. Hic compendio non multa solum, sed omnia licet discere. Aude hoc velle, & in Deum transisti.

CAPUT VIII.

Tobias Saræ comprecator in fide firmissimus.

Explicitis Tobia precibus exponit sacra pagina prætoris etiam Saræ alibi orantis, quæ non unius tantum virtutis specimen præcando dedit.

I. Eximiam certè patientiam præ se tulit. Nam cum eam ancilla ipsius ore maledico invaderet, eique acerbissime opprobretur ista: *Amplius ex te non videamus filium aut filiam super terram, interfectrix virorum tuorum. Nunquid & occidere me vis, sicut jam occidisti septem viros?* Quis hinc prudentem manum continuisset, quis maledicentiam tam effrenam non pugno vindicasset? Sara siluit, & contumeliam non tantum non colapho, sed nec verbulo vindicavit.

II. Insignem exhibens abstinenciam perrexit in superius cubiculum domus suæ, & tribus diebus & tribus noctibus non manducavit, neque bibit.

III. Constantiam monstrans singularem: nam, in oratione persistens cum lacrymis deprecabatur Deum. Epilogum orationi suæ hunc atexit: Hoc autem pro certo habet, omnis qui te colit, quod vita ejus, si in probatione fuerit, coronabitur. Hinc illud sumitur certissimum: Cum filios castigat Deus, percutientis verbera magna sunt amoris argumenta. Quod jam paulò uberius exponendum.

§. I.

Quemadmodum meliora sunt amanti vulnera, quam odio persequentis blandimenta & oscula: ita proflus meliora sunt Dei filium punientis verbera, quam blandientis Mundi beneficia. Hebræus Amos Numinis vicem: *Tantummodò vos, inquit, cognovi ex omnibus cogitationibus vestris: idcirco visitabo super vos omnes iniquitates vestras.* Vos ut notos, imò ut filios meos, arguis

Bararia
Sancta vo-
lum. i. mihi
p. 141. med.
Elisabethæ
Pannoniæ
regis filie
in divinam
voluntatem
reverentia.

Orantis
Saræ virtu-
tutum spec-
imina:

1. Eximia
patientia.
Tob. cap. 3.
v. 9. & 10.

2. Insignis
abstinencia.
Tob. cap. 3.
vers. 10.

3. Singula-
ris con-
stantia.
Ibid. v. 11.

Verba Dei
punientis
meliora
sunt quam
mundi
blanditiis
beneficia.
Amos cap. 3.
vers. 2.